

EL

EL

EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 14.9.2009
COM(2009) 469 τελικό

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**σχετικά με την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα της οδηγίας για τη στρατηγική
εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (οδηγία 2001/42/ΕΚ)**

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**σχετικά με την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα της οδηγίας για τη στρατηγική
εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (οδηγία 2001/42/ΕΚ)**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οδηγία 2001/42/ΕΚ σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων («Στρατηγική Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων» – εφεξής «η οδηγία ΣΕΠΕ»)¹ απαιτεί τη διενέργεια εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για ορισμένα δημόσια Σχέδια και Προγράμματα (Σ&Π) πριν από την έγκρισή τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 3 της οδηγίας, η Επιτροπή υποχρεούται να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο μια πρώτη έκθεση σχετικά με την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα της οδηγίας, πριν από τις 21 Ιουλίου 2006. Προκειμένου να ενσωματωθούν πληρέστερα οι απαιτήσεις προστασίας του περιβάλλοντος, η έκθεση αυτή πρέπει να συνοδεύεται, εφόσον ενδείκνυται, από προτάσεις τροποποίησης, ειδικότερα ως προς τη δυνατότητα επέκτασης του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας σε άλλα πεδία/τομείς, καθώς και άλλους τύπους Σ&Π.

Λόγω καθυστερημένης μεταφοράς της οδηγίας στην εθνική νομοθεσία πολλών Κρατών Μελών (ΚΜ) και περιορισμένης πείρας από την εφαρμογή της, τα στοιχεία που ήταν διαθέσιμα στις 21 Ιουλίου 2006 δεν επαρκούσαν για την εμπρόθεσμη σύνταξη της έκθεσης. (Επιπλέον, στην πρώτη αυτή έκθεση έπρεπε να ληφθεί υπόψη και η πείρα των νέων ΚΜ που προσχώρησαν το 2004 και το 2007.)

Οι κύριες πηγές που χρησιμοποιήθηκαν στην παρούσα έκθεση παρατίθενται στο παράρτημα.

2. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΣΕΠΕ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Τα ΚΜ όφειλαν να μεταφέρουν την οδηγία στη νομοθεσία τους μέχρι τις 21.7.2004. Στην πραγματικότητα, μόνο εννέα από τα 25 ΚΜ είχαν μεταφέρει την οδηγία κατά την ημερομηνία αυτή.

Τον Δεκέμβριο του 2004 κινήθηκαν 15 διαδικασίες για παράβαση λόγω μη κοινοποίησης εθνικών μέτρων μεταφοράς, επειδή δεν είχαν θεσπιστεί νομοθετικές διατάξεις για τη μεταφορά της οδηγίας ΣΕΠΕ. Στη συνέχεια, το Δικαστήριο των

¹ ΕΕ L197 της 21.7.2001, σ. 30. Η λέξη «στρατηγική» δεν εμφανίζεται στην οδηγία. Χρησιμοποιείται στο παρόν κείμενο μόνο για διευκόλυνση.

Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) καταδίκασε πέντε ΚΜ για παράλειψη μεταφοράς της οδηγίας. Δεν υπάρχει επί του παρόντος άλλη νομολογία του ΔΕΚ.

Το 2009, όλα τα ΚΜ είχαν πλέον μεταφέρει την οδηγία στην εθνική τους νομοθεσία. Η Επιτροπή εκπόνησε μελέτη για να ελέγξει τη συμφωνία των εθνικών μέτρων μεταφοράς που θέσπισαν τα ΚΜ. Όπου κρίθηκε σκόπιμο, κινήθηκαν – ή πρόκειται να κινηθούν – διαδικασίες για παράβαση, ώστε να αντιμετωπιστούν προβλήματα ελλιπούς ή εσφαλμένης μεταφοράς.

3. ΚΑΙΡΙΑΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΕΠΕ

3.1. Βασικές αρχές

Τα Σ&Π που καλύπτονται από την οδηγία υπόκεινται σε εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων κατά το στάδιο της κατάρτισης και πριν από την έγκρισή τους. Η εκτίμηση αυτή περιλαμβάνει την εκπόνηση περιβαλλοντικής μελέτης, στην οποία προσδιορίζονται οι ενδεχόμενες σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και λογικές εναλλακτικές δυνατότητες, καθώς και τη διενέργεια διαβουλεύσεων (με το κοινό, τις αρμόδιες για το περιβάλλον αρχές και, σε περίπτωση διασυνοριακών επιπτώσεων, με άλλα ΚΜ). Η περιβαλλοντική μελέτη και τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων λαμβάνονται υπόψη πριν από την έγκριση. Μετά την έγκριση των Σ&Π, ενημερώνονται οι αρμόδιες για το περιβάλλον αρχές και το κοινό και τους παρέχονται σχετικές πληροφορίες. Οι σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις των Σ&Π πρέπει να παρακολουθούνται για τον έγκαιρο εντοπισμό απρόβλεπτων δυσμενών επιπτώσεων.

Καλύπτονται τα ακόλουθα Σ&Π, εφόσον καταρτίζονται ή/και εγκρίνονται από αρχή² και απαιτούνται βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, καθώς και οι τροποποιήσεις τους:

- (1) Σ&Π που καταρτίζονται για ορισμένους τομείς³ και καθορίζουν το πλαίσιο για μελλοντικές άδειες έργων τα οποία υπόκεινται στην οδηγία για την εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον (οδηγία ΕΠΕ)⁴.
- (2) Σ&Π για τα οποία απαιτείται εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με την οδηγία για τους οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ⁵).

² Η έννοια της «αρχής» έχει μεγάλο εύρος στη νομολογία του ΔΕΚ. Καλύπτει δημόσιες αρχές, οργανισμούς δημοσίου δικαίου και ιδιωτικοποιημένες επιχειρήσεις κοινής ωφελείας, οι οποίες έχουν επιφορτιστεί με την παροχή δημόσιας υπηρεσίας υπό τον έλεγχο του κράτους και, για τον σκοπό αυτό, έχουν ειδική εξουσία. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. σημεία 3.12 και 3.13 των κατευθύνσεων της Επιτροπής για την εφαρμογή της οδηγίας ΣΕΠΕ.

³ Γεωργία, δασοπονία, αλιεία, ενέργεια, βιομηχανία, μεταφορές, διαχείριση αποβλήτων, διαχείριση υδάτινων πόρων, τηλεπικοινωνίες, τουρισμός, χωροταξία και χρήσεις γης

⁴ Οδηγία 85/337/ΕΟΚ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον, όπως τροποποιήθηκε (ΕΕ L 175 της 5.7.1985, σ. 40).

⁵ Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206 της 22.7.92, σ.7)

- (3) Σ&Π που καθορίζουν το πλαίσιο για άδειες έργων (τα οποία δεν περιορίζονται σε εκείνα που απαριθμούνται στην οδηγία ΕΠΕ, βλ. σημείο (1) ανωτέρω) και που κρίνεται με «διαλογή»⁶ ότι ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.
- (4) Ήσσονος σημασίας τροποποιήσεις των Σ&Π, καθώς και σχέδια και προγράμματα για μικρές περιοχές σε τοπικό επίπεδο, μόνον εφόσον προκύψει από τη διαλογή ότι ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.
- (5) Η οδηγία δεν ισχύει για τα Σ&Π στους ακόλουθους τομείς: εθνική άμυνα, καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, δημοσιονομικά θέματα και προϋπολογισμός.

3.2. Προσδιορισμός του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας

Σε γενικές γραμμές, τα περισσότερα ΚΜ δεν αντιμετώπισαν προβλήματα κατά τον προσδιορισμό του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας ΣΕΠΕ. Στην πλειονότητά τους, ανέφεραν ότι το μοντέλο που εφαρμόζουν βασίζεται σε συνδυασμένη προσέγγιση, σύμφωνα με την οποία ο κατάλογος Σ&Π που πρέπει να υποβάλλονται σε εκτίμηση συμπληρώνεται με προσέγγιση κατά περίπτωση, προκειμένου να διαπιστωθεί αν χρειάζεται εκτίμηση.

3.3. Προσδιορισμός της έκτασης της περιβαλλοντικής μελέτης (άρθρο 5 παράγραφος 4)

Η έκταση και ο βαθμός λεπτομέρειας των στοιχείων που πρέπει να περιέχει η περιβαλλοντική μελέτη προσδιορίζονται από κοινού με τις αρμόδιες για το περιβάλλον αρχές. Η διαδικασία αυτή αναφέρεται συνήθως ως «οριοθέτηση του πεδίου».

Στην οδηγία ΣΕΠΕ καθορίζονται περιορισμένες απαιτήσεις για την έκταση της περιβαλλοντικής μελέτης. Κατόπιν τούτου, τα ΚΜ εφαρμόζουν διαφορετικές μεθόδους για την «οριοθέτηση του πεδίου» και για τις διαβουλεύσεις με τις ενδιαφερόμενες αρχές. Οι διαδικασίες «οριοθέτησης του πεδίου» διαμορφώνονται ως επί το πλείστον κατά περίπτωση, δεδομένου ότι τα περισσότερα ΚΜ δεν επιβάλλουν συγκεκριμένες μεθόδους.

Παρατηρούνται διαφορές μεταξύ των ΚΜ ως προς την αρχή που αποφαινεται για την έκβαση της διαδικασίας «οριοθέτησης του πεδίου». Συχνά, υπεύθυνη είναι η αρχή σχεδιασμού, μετά από διαβουλεύσεις με την αρμόδια για το περιβάλλον αρχή, ενώ σε άλλες περιπτώσεις, η σχετική απόφαση επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια της αρμόδιας για το περιβάλλον αρχής.

Σε ορισμένα κράτη μέλη, η διαδικασία «οριοθέτησης του πεδίου» απαιτεί διαβουλεύσεις με το κοινό, μολονότι δεν είναι υποχρεωτικές βάσει της οδηγίας.

⁶ Με εξέταση κατά περίπτωση ή με καθορισμό τύπων Σ&Π ή με συνδυασμό των δύο αυτών προσεγγίσεων

3.4. Περιβαλλοντική μελέτη (άρθρο 5 και παράρτημα Ι)

Στην περιβαλλοντική μελέτη εντοπίζονται, περιγράφονται και αξιολογούνται οι ενδεχόμενες σημαντικές επιπτώσεις των Σ&Π στο περιβάλλον, καθώς και λογικές εναλλακτικές δυνατότητες, λαμβανομένων υπόψη των στόχων και του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του εκάστοτε σχεδίου ή προγράμματος.

Όλες οι εθνικές νομοθετικές πράξεις για τη μεταφορά της οδηγίας επιβάλλουν την επίσημη απαίτηση να περιγράφεται η κατάσταση αναφοράς. Ο προσδιορισμός της ορθής κλίμακας για τα δεδομένα και του βαθμού λεπτομέρειας για την εκτίμηση είναι οι σημαντικότερες δυσκολίες που ανέφεραν τα ΚΜ.

Άλλες δυσκολίες που αναφέρθηκαν από τα ΚΜ είναι η έλλειψη στοιχείων καλής ποιότητας, ο χρονοβόρος χαρακτήρας της συλλογής δεδομένων και η απουσία ομοιογενών κριτηρίων για την έκταση και το περιεχόμενο της ανάλυσης της κατάστασης αναφοράς, καθώς και τυποποιημένης σειράς περιβαλλοντικών κριτηρίων και κριτηρίων αειφορίας, βάσει των οποίων να εκτιμώνται οι επιπτώσεις των Σ&Π.

3.5. Ορισμός των λογικών εναλλακτικών δυνατοτήτων (άρθρο 5 παράγραφος 1)

Η εξέταση και ο εντοπισμός εναλλακτικών δυνατοτήτων στην περιβαλλοντική μελέτη είναι ένα από τα ελάχιστα ζητήματα που δημιούργησαν προβλήματα στα ΚΜ. Ορισμένα ΚΜ κατάρτισαν αναλυτικές εθνικές κατευθυντήριες γραμμές για την υποστήριξη του εντοπισμού και της επιλογής λογικών εναλλακτικών δυνατοτήτων κατά τις επιμέρους διαδικασίες. Τα περισσότερα ΚΜ, όμως, δεν έχουν καθορίσει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να γίνεται αυτό.

Οι περισσότερες εθνικές νομοθετικές διατάξεις δεν περιλαμβάνουν ειδικό ορισμό των «εναλλακτικών δυνατοτήτων» ούτε προβλέπουν εναλλακτικές δυνατότητες που πρέπει να αξιολογούνται. Οι «εναλλακτικές δυνατότητες» επιλέγονται με εκτίμηση και απόφαση κατά περίπτωση. Όλα τα ΚΜ ανέφεραν ότι η περιβαλλοντική μελέτη πρέπει υποχρεωτικά να περιλαμβάνει την εναλλακτική επιλογή της «αδράνειας».

3.6. Διαβουλεύσεις (με το κοινό και τις αρμόδιες για το περιβάλλον αρχές) (άρθρο 6)

Δεδομένου ότι η οδηγία ΣΕΠΕ δεν περιλαμβάνει λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με τις διαδικασίες δημόσιας διαβούλευσης, εφαρμόζεται μεγάλη ποικιλία μεθόδων: δημόσιες ανακοινώσεις, δημοσιεύσεις σε επίσημες εφημερίδες ή στον Τύπο, δημόσιες συναντήσεις, έρευνες μέσω του Διαδικτύου και ερωτηματολόγια. Όσον αφορά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων με το κοινό, λίγα μόνο ΚΜ έχουν ορίσει τακτές προθεσμίες· τα περισσότερα προβλέπουν περιόδους διαβουλεύσεων τουλάχιστον ενός μηνός, ενώ άλλα αποφασίζουν κατά περίπτωση.

Από τη γενική πείρα προκύπτει ότι οι διαβουλεύσεις με το κοινό, κυρίως όταν οργανώνονται σε πρώιμο στάδιο του σχεδιασμού και εφόσον γίνονται αντιληπτές ως διαδικασία, συμβάλλουν στη ευρύτερη αποδοχή των Σ&Π και, ως εκ τούτου, στον έγκαιρο εντοπισμό και την επίλυση των διαφορών.

3.7. Διασυννοριακές διαβουλεύσεις (άρθρο 7)

Αναφέρθηκαν πολλές περιπτώσεις διασυννοριακών διαβουλεύσεων, για τις οποίες ο βαθμός ικανοποίησης εμφανίζεται υψηλός, εκτός από το γλωσσικό ζήτημα.

Ως κυριότερα προβλήματα αναφέρονται το κόστος της μετάφρασης των εγγράφων και το γεγονός ότι τα έγγραφα δεν μεταφράζονται συστηματικά. Οι ΜΚΟ (μη κυβερνητικές οργανώσεις) ανέφεραν ότι, στην πράξη, οι διαβουλεύσεις δεν διεξάγονται πάντα όταν τα Σ&Π βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο, αλλά όταν έχουν ήδη προχωρήσει αρκετά.

3.8. Παρακολούθηση των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 10 της οδηγίας, πρέπει να παρακολουθούνται οι σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις της εφαρμογής των Σ&Π, ώστε να είναι δυνατόν να εντοπίζονται εγκαίρως απρόβλεπτες δυσμενείς επιπτώσεις και να λαμβάνονται επανορθωτικά μέτρα.

Ελάχιστα ΚΜ ανέφεραν ότι έχουν θεσπίσει μεθόδους παρακολούθησης ή εθνικές κατευθύνσεις σχετικά με τον τρόπο καθορισμού δεικτών παρακολούθησης. Η απουσία κατάλληλων εθνικών κατευθύνσεων εγείρει ενδεχομένως το ερώτημα του κατά πόσον είναι αποτελεσματική η εφαρμογή της διάταξης περί παρακολούθησης σε ορισμένα ΚΜ.

4. ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΕ

Η οδηγία ΣΕΠΕ συνδέεται επίσημα και ρητά με την οδηγία για τους οικοτόπους και την οδηγία ΕΠΕ, αλλά έχει επίσης στενούς δεσμούς με άλλες οδηγίες (οδηγίες για τα ύδατα, τη νιτρορύπανση, τα απόβλητα, τον θόρυβο και την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα⁷), οι οποίες περιλαμβάνουν απαιτήσεις για την κατάρτιση και την αξιολόγηση των Σ&Π σε τομείς που καλύπτει η ΣΕΠΕ, ενώ σχετίζεται και με το πρωτόκολλο για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση⁸.

Το άρθρο 11 της οδηγίας ΣΕΠΕ ορίζει ότι, σε περιπτώσεις όπου η υποχρέωση διεξαγωγής εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων απορρέει ταυτοχρόνως από την οδηγία ΣΕΠΕ και από άλλες διατάξεις της κοινοτικής νομοθεσίας, τα ΚΜ μπορούν να θεσπίζουν συντονισμένες και κοινές διαδικασίες.

⁷ Οδηγία 2000/60/ΕΚ για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L327 της 22.12.2000, σ. 1), οδηγία 91/676/ΕΟΚ για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1), οδηγία 2006/12/ΕΚ περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ L 114 της 27.4.2006, σ. 9), οδηγία 2002/49/ΕΚ σχετικά με την αξιολόγηση και τη διαχείριση του περιβαλλοντικού θορύβου (ΕΕ L 189 της 18.7.2002, σ. 12), οδηγία 2008/50/ΕΚ για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη, (ΕΕ L 152 της 11.6.2008, σ. 1)

⁸ Πρωτόκολλο για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση της σύμβασης της ΟΕΕ/ΗΕ για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυννοριακό πλαίσιο (Κίεβο, 2003). Εγκρίθηκε με την απόφαση 2008/871/ΕΚ, ΕΕ L 308 της 19.11.08, σ. 33.

Λίγα μόνο ΚΜ ανέφεραν ότι έχουν καθορίσει κατευθύνσεις για τον συντονισμό των κοινών διαδικασιών κάλυψης των απαιτήσεων που διέπουν τις εκτιμήσεις βάσει άλλων οδηγιών.

4.1. Οδηγία ΕΠΕ

Οι δύο οδηγίες αλληλοσυμπληρώνονται σε μεγάλο βαθμό: η οδηγία ΣΕΠΕ λειτουργεί «ανάντη» και προσδιορίζει τις βέλτιστες επιλογές σε πρώιμο στάδιο του σχεδιασμού, ενώ η οδηγία ΕΠΕ λειτουργεί «κατάντη» και αφορά τα έργα που εμφανίζονται σε μεταγενέστερο στάδιο. Η αλληλεπικάλυψη των δύο διαδικασιών είναι θεωρητικά απίθανη. Ωστόσο, έχουν εντοπιστεί διάφορα πεδία ενδεχόμενων αλληλεπικαλύψεων κατά την εφαρμογή των δύο οδηγιών⁹.

Ειδικότερα, τα όρια μεταξύ σχεδίου, προγράμματος και έργου δεν είναι πάντοτε σαφή και, ως εκ τούτου, υπάρχει το ενδεχόμενο αμφισημίας ως προς το κατά το πόσον το «υποκείμενο» της εκτίμησης πληροί τα κριτήρια της οδηγίας ΕΠΕ ή της οδηγίας ΣΕΠΕ ή και των δύο. Εν προκειμένω, οι ορισμοί ορισμένων κατηγοριών έργων που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ της οδηγίας ΕΠΕ και αναφέρονται σε μεταβολές των χρήσεων γης δεν είναι σαφείς, γεγονός που μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση με τη ΣΕΠΕ.

Τα ΚΜ επέλεξαν διαφορετικές προσεγγίσεις για να αντιμετωπίσουν τις πιθανές αδυναμίες που απορρέουν από την αλληλεπικάλυψη των διαδικασιών – από τις κοινές διαδικασίες σε ειδικές περιπτώσεις μέχρι τον άτυπο συντονισμό μεταξύ των αρμοδίων αρχών. Ωστόσο, πολλά ΚΜ συχνά θεωρούν ότι δεν διαθέτουν επαρκή πείρα για τον ενδεδειγμένο εντοπισμό και αξιολόγηση των αλληλεπικαλυπτόμενων προβλημάτων.

Λόγω έλλειψης πείρας στην εφαρμογή της οδηγίας ΣΕΠΕ, πολλά ΚΜ τόνισαν την ανάγκη συντονισμού των δύο διαδικασιών. Είναι ωστόσο γεγονός ότι οι μηχανισμοί και τα μέσα δεν έχουν πάντα μελετηθεί και δοκιμαστεί κατάλληλα. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη σύνταξη καθοδηγητικών εγγράφων σε συνεργασία με τα κράτη μέλη.

Θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο *συγχώνευσης των οδηγιών ΣΕΠΕ και ΕΠΕ* με στόχο να διασαφηνιστεί η αλληλοσύνδεσή τους και να ενισχυθούν η συμπληρωματικότητα και η αποτελεσματικότητά τους με μια ολιστική διαδικασία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Μολονότι η επιλογή αυτή δείχνει ελκυστική, ελάχιστα ΚΜ εισηγήθηκαν τη συγχώνευση των δύο οδηγιών. Τονίζουν ότι καθεμία διαδικασία πρέπει να είναι τελειώς χωριστή και αυτοτελής, επειδή οι δύο οδηγίες αλληλοσυμπληρώνονται και αφορούν διαφορετικά στάδια και διαδικασίες.

Λαμβανομένης υπόψη της άποψης αυτής και της περιορισμένης πείρας στην εφαρμογή της οδηγίας ΣΕΠΕ, η συγχώνευση των δύο διαδικασιών δεν κρίνεται επί του παρόντος σκόπιμη. Στην παρούσα φάση, υπάρχουν δυνατότητες βελτίωσης του

⁹ - Μεγάλα έργα αποτελούμενα από επιμέρους έργα είτε έργα των οποίων η σημασία υπερβαίνει το τοπικό επίπεδο. - Έργα που απαιτούν τροποποιήσεις σε σχέδια χρήσεων γης (για τις οποίες απαιτείται ΣΕΠΕ) πριν από την υποβολή αίτησης για άδεια και τη διενέργεια ΕΠΕ από τον κύριο του έργου. - Σ&Π στα οποία καθορίζονται δεσμευτικά κριτήρια για τη μετέπειτα χορήγηση άδειας έργου. - Ιεραρχική σύνδεση ΣΕΠΕ και ΕΠΕ («βαθμίδωση»).

συντονισμού και της συνοχής με τη διόρθωση των ανακολουθιών μεταξύ των διατάξεων των δύο οδηγιών και με τη διασαφήνιση των προβληματικών κατηγοριών έργων στην οδηγία ΕΠΕ, βελτιώσεις που μπορούν να επιτευχθούν με τροποποίηση της εν λόγω οδηγίας ή/και με τη σύνταξη καθοδηγητικών εγγράφων, όπως προαναφέρθηκε.

4.2. Οδηγία για τους οικοτόπους και πρόγραμμα δράσης για τη βιοποικιλότητα¹⁰

Σχετικά με την οδηγία για τους οικοτόπους και, ειδικότερα, το άρθρο 6 παράγραφος 3 που προβλέπει ειδική εκτίμηση σε ορισμένες περιπτώσεις, τα ΚΜ δεν θεωρούν ότι έχουν να αναφέρουν σοβαρά προβλήματα όσον αφορά τη σχέση της διάταξης αυτής με το άρθρο 11 παράγραφος 2 της οδηγίας ΣΕΠΕ, το οποίο προβλέπει συντονισμένες ή κοινές διαδικασίες εκτίμησης. Τα ΚΜ ανέφεραν, πράγματι, ότι έχουν λάβει μέτρα για την αποφυγή της άσκοπης επανάληψης και της αλληλεπικάλυψης, κυρίως με προσέγγιση συντονισμού, η οποία προτιμάται έναντι της προσέγγισης της κοινής¹¹ διαδικασίας.

Σημειωτέον, πάντως, ότι οι ΜΚΟ εξέφρασαν ανησυχίες για το ζήτημα αυτό.

Σχετικά με το πρόγραμμα δράσης για τη βιοποικιλότητα, πολλά ΚΜ θεωρούν απλώς ότι οι διατάξεις της οδηγίας ΣΕΠΕ επαρκούν και λαμβάνουν υπόψη το ουσιαστικό περιεχόμενό της.

Από την ενδιάμεση έκθεση του 2008 σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος δράσης για τη βιοποικιλότητα προκύπτει ότι η ΕΕ έχει ελάχιστες πιθανότητες να επιτύχει τον στόχο της, που είναι η ανάσχεση της φθίνουσας πορείας της βιοποικιλότητας μέχρι το 2010. Στην έκθεση τονίζεται ότι είναι ανάγκη να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος ως προς τη συστηματική διεξαγωγή ΣΕΠΕ και ΕΠΕ για τις περιβαλλοντικώς ευαίσθητες παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από ΚΜ και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΚ).

4.3. Το πρωτόκολλο για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση

Η σύμβαση του Espoo για την ΕΠΕ σε διασυνοριακό πλαίσιο – στην οποία έχει προσχωρήσει η ΕΚ – συμπληρώθηκε με το πρωτόκολλο για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση (ΣΠΕ). Το πρωτόκολλο ΣΠΕ εγκρίθηκε στο Κίεβο στις 21 Μαρτίου 2003 και, στη συνέχεια, υπεγράφη από 36 κράτη και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Για να αρχίσει να ισχύει πρέπει να έχει κυρωθεί από 16 υπογράφοντες (μέχρι σήμερα το έχουν κυρώσει 10 υπογράφοντες).

Το πρωτόκολλο ΣΠΕ δεν περιορίζεται στις διασυνοριακές επιπτώσεις των Σ&Π, αλλά αφορά και τις επιπτώσεις τους στο εσωτερικό των συμβαλλομένων κρατών. Όταν αρχίσει να ισχύει, τα μέρη του θα υποχρεούνται να αξιολογούν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ορισμένων Σ&Π. Το πρωτόκολλο καλύπτει επίσης τις πολιτικές και τη νομοθεσία, κάτι που δεν ισχύει για την οδηγία ΣΕΠΕ.

¹⁰ COM(2006)216

¹¹ Συντονισμός της εκτίμησης ΣΕΠΕ με την ή τις υπόλοιπες εκτιμήσεις και κοινή διαδικασία με μία ενιαία εκτίμηση, ανταποκρινόμενη στις απαιτήσεις και των δύο οδηγιών.

4.4. Αλλαγή του κλίματος

Η έλλειψη σαφώς καθορισμένης μεθοδολογίας για τον προσδιορισμό των επιπτώσεων αναφέρθηκε ως βασικό πρόβλημα από πολλά ΚΜ. Τα ζητήματα που αφορούν την κλιματική αλλαγή λαμβάνονται υπόψη στη ΣΕΠΕ κατά περίπτωση, κυρίως δε όταν πρόκειται για Σ&Π με πιθανές σημαντικές επιπτώσεις στο κλίμα, όπως τα Σ&Π στους τομείς της ενέργειας και των μεταφορών. Εν τούτοις, αναδύεται η τάση να αποδίδεται μεγαλύτερη προσοχή στις παραμέτρους της κλιματικής αλλαγής στο πλαίσιο των άλλων Σ&Π.

Ορισμένα ΚΜ αναπτύσσουν ειδικές μεθόδους για τη μέτρηση των δυνητικών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που οφείλονται σε συγκεκριμένα Σ&Π, ενώ άλλα θέτουν ως στόχο την «ουδετερότητα ως προς τις ανθρακούχες εκπομπές» (δηλ. η υλοποίηση των Σ&Π δεν πρέπει να επιφέρει αύξηση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου) ή εκφράζουν τις επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή ως προσδοκώμενη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.

Λόγω της απουσίας συγκεκριμένης καθοδήγησης όσον αφορά τη συνεκτίμηση των ζητημάτων που αφορούν την κλιματική αλλαγή στο πλαίσιο της ΣΕΠΕ, πρέπει να καταρτιστούν περαιτέρω ειδικές κατευθυντήριες γραμμές.

5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙ Η ΕΚ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013 ¹²

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 9, η οδηγία δεν είχε εφαρμογή στα Σ&Π της περιόδου προγραμματισμού 2000-2006. Η οδηγία εφαρμόζεται πλήρως για την περίοδο 2007-2013, σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχείο α) και με τους κανονισμούς για τη συνοχή, την αγροτική ανάπτυξη και την αλιεία, οι οποίοι αναφέρονται ειδικά στη ανάγκη διενέργειας ΣΕΠΕ.

Στην πράξη, έπρεπε να διεξαχθεί ΣΕΠΕ βάσει των διατάξεων της οδηγίας για τα περισσότερα Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠ) που εγκρίθηκαν για την περίοδο 2007-2013. Αυτό σημαίνει ότι δεν διενεργήθηκαν ΣΕΠΕ για τα ΕΠ που δεν καθορίζουν το πλαίσιο για μελλοντικές άδειες έργων, δηλ. κυρίως τα προγράμματα του ΕΚΤ. Η τήρηση των απαιτήσεων της οδηγίας ΣΕΠΕ αποτελούσε προϋπόθεση για την έγκριση των προγραμμάτων από την Επιτροπή.

Πιο συγκεκριμένα, από την πείρα στο πεδίο της ΣΕΠΕ προέκυψαν οι ακόλουθες διαπιστώσεις, όσον αφορά τα ΕΠ που υπάγονται στην πολιτική για τη συνοχή:

- Δεδομένου ότι οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις έπρεπε να ληφθούν υπόψη στο στάδιο του σχεδιασμού, το περιεχόμενο των προγραμμάτων επηρεάστηκε σαφώς από τη διαδικασία ΣΕΠΕ, αν και είναι δύσκολο να προσδιοριστεί σε ποιο βαθμό.

¹² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ταμείο Συνοχής (ΕΕ L 210 της 31.7.2006, σ. 25), Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) (ΕΕ L 277 της 21.10.2005, σ. 1), Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2371/2002 για τη διατήρηση και βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στο πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΕΕ L 358 της 31.12.2002, σ. 59)

- Σε ορισμένα ΚΜ η συμμετοχή του κοινού ήταν μικρότερη του θεωρητικά αναμενόμενου. Στην πραγματικότητα, λόγω του αυστηρού χρονοδιαγράμματος έγκρισης των προγραμμάτων, πολλές αρχές σχεδιασμού διεκπεραίωσαν τη διαδικασία εφαρμογής της ΣΕΠΕ σε σύντομο χρονικό διάστημα. Από την άλλη πλευρά, πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο 11 (εταιρική σχέση) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 προβλέπει τη συμμετοχή φορέων που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών στα στάδια της κατάρτισης των προγραμμάτων.

- Κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων ζητήθηκε η γνώμη των αρμοδίων για το περιβάλλον αρχών και εξασφαλίστηκε η συμμετοχή τους, έστω και αν, σε ορισμένες περιπτώσεις, ήταν δύσκολο να ληφθούν υπόψη όλες οι συστάσεις τους.

- Η ποιότητα των περιβαλλοντικών μελετών ήταν άνιση – έως και χαμηλή σε κάποιες περιπτώσεις.

Η αξιολόγηση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης κατέληξε στις ακόλουθες παρατηρήσεις σχετικά με τη ΣΕΠΕ:

- Η ποιότητα της ΣΕΠΕ διαφέρει σημαντικά μεταξύ των ΚΜ.

- Στις περισσότερες περιπτώσεις συμμετείχε στις διαβουλεύσεις με το κοινό μεγάλος αριθμός ενδιαφερομένων, παρόλο που κάποιες φορές οι δυνατότητες συμμετοχής του κοινού ήταν περιορισμένες, εξαιτίας ακατάλληλων μεθόδων διαβούλευσης.

Ανάλογες ήταν και οι παρατηρήσεις για τα ΕΠ που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αγριότητας.

Γενικά και παρά τις αβεβαιότητες όσον αφορά την έκταση της επίδρασης της ΣΕΠΕ στο περιεχόμενο των προγραμμάτων, είναι απαραίτητο να τονιστεί το θετικό συνολικό αποτέλεσμα που είχε η πρώτη εφαρμογή της οδηγίας ΣΕΠΕ στα χρηματοδοτούμενα από την Κοινότητα προγράμματα. Μολονότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης, χάρη στην εφαρμογή της οδηγίας ΣΕΠΕ ο περιβαλλοντικός προβληματισμός ενσωματώθηκε πληρέστερα στο περιεχόμενο των προγραμμάτων. Οι αρμόδιες για το περιβάλλον αρχές συμμετέχουν περισσότερο σε όλα τα στάδια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

6. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Η αποτελεσματικότητα της οδηγίας ΣΕΠΕ αξιολογήθηκε με βάση τον βαθμό στον οποίο η ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών παραμέτρων επέδρασε στις διαδικασίες και αποφάσεις σχεδιασμού και προγραμματισμού, αφενός, και το κατά πόσον τα Σ&Π τροποποιήθηκαν λόγω της εφαρμογής της διαδικασίας ΣΕΠΕ, αφετέρου.

6.1. Αντίκτυπος της ΣΕΠΕ στη διαδικασία σχεδιασμού

Τα περισσότερα ΚΜ υπογράμμισαν τη συμβολή της ΣΕΠΕ στη βελτίωση της οργάνωσης και της δομής της διαδικασίας σχεδιασμού στο σύνολό της, την οποία θεωρούν θετικό στοιχείο. Ειδικότερα, οι επίσημα απαιτούμενες διαβουλεύσεις με τις αρμόδιες για το περιβάλλον αρχές και με το κοινό ενίσχυσαν τη διαφάνεια των διαδικασιών σχεδιασμού.

6.2. Αντίκτυπος της ΣΕΠΕ στο περιεχόμενο των Σ&Π

Τα περισσότερα ΚΜ ανέφεραν ότι, σε πολλές περιπτώσεις, η ΣΕΠΕ άλλαξε το περιεχόμενο των Σ&Π. Οι σχετικές εμπειρίες παρουσιάζουν διαφορές. Γενικά, αναφέρεται ότι δεν μεταβλήθηκαν οι βασικοί στόχοι ούτε η κατανομή των χρηματοοικονομικών πόρων μεταξύ των στόχων της χρηματοδότησης ως αποτέλεσμα της ΣΕΠΕ· εκείνο που άλλαξε ήταν ορισμένοι στόχοι, μηχανισμοί ή κριτήρια χρηματοδότησης. Ωστόσο, άλλες εμπειρίες δείχνουν ότι, στο επίπεδο των μεγαλύτερης κλίμακας εθνικών σχεδίων, η ουσία των σχεδίων δέχθηκε ισχυρή επίδραση από σημαντικό αριθμό διαπιστώσεων της ΣΕΠΕ, μεταξύ άλλων ως προς την επιλογή των εναλλακτικών δυνατοτήτων ή με την ενσωμάτωση σημαντικών προτάσεων προερχόμενων από τη ΣΕΠΕ.

Τα περισσότερα ΚΜ αναφέρουν επίσης ότι το περιεχόμενο των Σ&Π μεταβάλλεται σταδιακά λόγω της διεξαγωγής της ΣΕΠΕ, που αποτελεί επαναληπτική διαδικασία, παράλληλα με την κατάρτιση των Σ&Π. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρουν ότι δαπανηρά μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων, τα οποία θεσπίζονταν στο παρελθόν, ενδέχεται να είναι πλέον περιττά, ως άμεση συνέπεια της έγκαιρης ένταξης του περιβαλλοντικού προβληματισμού στα Σ&Π.

6.3. Συνειδητοποίηση των οφελών της ΣΕΠΕ

Τα ΚΜ διαπίστωσαν ότι από τη ΣΕΠΕ απορρέουν ορισμένα οφέλη, όπως:

- η ένταξη του περιβαλλοντικού προβληματισμού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και η οικολογική στροφή («πρασίνισμα») των Σ&Π·
- η καθιέρωση της συμμετοχής των αρμοδίων δημοσίων αρχών και των διαβουλεύσεων με αυτές, που διευκολύνουν και ενισχύουν τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων αρχών (αρμοδίων για τον σχεδιασμό, το περιβάλλον και την υγεία)·
- η μεγαλύτερη διαφάνεια κατά τη λήψη αποφάσεων, η οποία οφείλεται στη συμμετοχή διαφόρων επιπέδων κοινωνικής οργάνωσης·
- η συμβολή της ΣΕΠΕ στη βελτίωση της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις της εκάστοτε ειδικής περιβαλλοντικής πολιτικής.

7. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Πιο μακροπρόθεσμα, θα μπορούσαν να εξεταστούν ορισμένες τροποποιήσεις για να ληφθεί υπόψη η έναρξη ισχύος του πρωτοκόλλου ΣΠΕ, να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΣΠΕ (ώστε να καλύψει πληρέστερα ζητήματα όπως η κλιματική αλλαγή, η βιοποικιλότητα και οι κίνδυνοι) και να ενισχυθούν οι συνεργίες με άλλες περιβαλλοντικές νομοθετικές πράξεις. Εν προκειμένω, θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθες συστάσεις:

- Η έναρξη ισχύος του *πρωτοκόλλου ΣΠΕ* ενδέχεται να επιφέρει μεταβολές στην οδηγία ΣΕΠΕ. Θα μπορούσαν να εξεταστούν πρόσθετες τροποποιήσεις της οδηγίας ΣΕΠΕ, ορισμένες από τις οποίες θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στην αναθεώρηση της οδηγίας ΣΕΠΕ, λόγω χάριν με τροποποίηση των παραρτημάτων της.

- Το πρωτόκολλο ΣΠΕ υπερβαίνει την οδηγία ΣΕΠΕ, με την έννοια ότι ενθαρρύνει την εφαρμογή του και σε ορισμένες *πολιτικές και προτάσεις νομοθετικού περιεχομένου*. Το γεγονός ότι η οδηγία ΣΕΠΕ δεν ισχύει για τις πολιτικές που καθορίζουν το πλαίσιο των Σ&Π επιβάλλει να εξεταστεί, ως μελλοντική επιλογή, το ενδεχόμενο υπαγωγής των πολιτικών και της νομοθεσίας στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.
- Είναι αναγκαίο να αναπτυχθούν *ικανότητες* στα ΚΜ προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας ΣΕΠΕ. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να ενθαρρυνθεί εντατικά η ανάπτυξη ικανοτήτων, ιδίως με στοχοθετημένα προγράμματα πρόσληψης και κατάρτισης εμπειρογνομόνων στη ΣΕΠΕ και με καθοδηγητικά έγγραφα.
- Τέλος, ορισμένα ΚΜ έχουν τονίσει την ανάγκη *περαιτέρω καθοδήγησης*, ιδίως όσον αφορά την ερμηνεία βασικών εννοιών της οδηγίας (κριτήρια διαλογής, εντοπισμός εναλλακτικών δυνατοτήτων, μηχανισμοί συντονισμού ή/και κοινές διαδικασίες για την κάλυψη των απαιτήσεων εκτίμησης που επιβάλλουν άλλες οδηγίες, ειδική καθοδήγηση σχετικά με τους δεσμούς μεταξύ ΣΕΠΕ και ΕΠΕ). Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα ΚΜ, θα μπορούσε να χαράξει κατευθύνσεις της ΕΕ για την πληρέστερη ένταξη των ζητημάτων που αφορούν την κλιματική αλλαγή και τη βιοποικιλότητα στη ΣΕΠΕ.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η γενική εικόνα της εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας της οδηγίας ΣΕΠΕ στο σύνολο των ΚΜ ποικίλλει, τόσο ως προς τις θεσμικές και νομικές ρυθμίσεις που διέπουν τη διαδικασία ΣΕΠΕ, όσο και ως προς τον τρόπο με τον οποίο τα ΚΜ αντιλαμβάνονται τον ρόλο της. Αυτή η ανομοιογενής εικόνα καθορίζει επίσης τον τρόπο με τον οποίο τα ΚΜ κρίνουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της οδηγίας, καθώς και τα μέτρα που είναι ικανά να βελτιώσουν τη εφαρμογή και την αποτελεσματικότητά της.

Από τις γενικές διαπιστώσεις της παρούσας πρώτης έκθεσης προκύπτει ότι η εφαρμογή της ΣΕΠΕ στα ΚΜ βρίσκεται σε νηπιακό στάδιο και ότι χρειάζεται να αποκτηθεί περισσότερη πείρα για να αποφασιστεί αν η οδηγία πρέπει να τροποποιηθεί και, αν ναι, με ποιον τρόπο. Τα ΚΜ φαίνεται να προτιμούν τη σταθερότητα στις νομοθετικές απαιτήσεις, η οποία επιτρέπει την προσαρμογή των συστημάτων και των διαδικασιών ΣΕΠΕ και παρέχει τη δυνατότητα θέσπισης ισχυρών μεθόδων αξιοποίησης της ΣΕΠΕ για τη βελτίωση της διαδικασίας σχεδιασμού. Η επόμενη έκθεση αξιολόγησης προβλέπεται να συνταχθεί το 2013.

Γενικά, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η οδηγία ΣΕΠΕ συμβάλλει στη συστηματική και διαρθρωμένη συνεκτίμηση των περιβαλλοντικών ανησυχιών στη διαδικασία σχεδιασμού, καθώς και στην πληρέστερη ένταξή τους σε αρχικό στάδιο. Επιπλέον, μέσω των απαιτήσεων της (περιβαλλοντική μελέτη, διαβουλεύσεις με τις αρμόδιες αρχές και τους ενδιαφερομένους και παροχή πληροφοριών σε αυτούς), εξασφαλίζει καλύτερες και εναρμονισμένες διαδικασίες σχεδιασμού και συμβάλλει σε διαφανείς και συμμετοχικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Παράρτημα

Κύριες πηγές στοιχείων

- Μελέτη, που ανέθεσε η Επιτροπή, με θέμα την έκθεση σχετικά με την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα της οδηγίας ΣΕΠΕ, <http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/study0309.pdf>
- Απαντήσεις των ΚΜ στο ερωτηματολόγιο της Επιτροπής για την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα της οδηγίας ΣΕΠΕ
- Μελέτη, που ανέθεσε η Επιτροπή, με θέμα «*The Relationship between the EIA and the SEA Directives*» (Σχέση μεταξύ των οδηγιών ΕΠΕ και ΣΕΠΕ – 2005), http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/final_report_0508.pdf
- Εγχειρίδιο «Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007-2013» (2007, GRDP)
- Καθοδήγηση από την Επιτροπή για την εφαρμογή της οδηγίας 2001/42/ΕΚ (2003), <http://ec.europa.eu/environment/eia/sea-support.htm>
- Πείρα της Επιτροπής από την εφαρμογή και την επιβολή της οδηγίας ΣΕΠΕ, καθώς και από την εφαρμογή της στα συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ προγράμματα για την περίοδο 2007-2013